

# Grenzen aan evenementen

**Er is steeds vaker en meer geluidhinder door muziekevenementen. Met haalbare maatregelen kan dat sterk beperkt worden.**

Door: Fred Woudenberg, Frits van den Berg, Tjeerd Andringa

## Over de auteurs:

Fred Woudenberg werkt als hoofd van de afdeling leefomgeving van de GGD Amsterdam en is hoofdredacteur van GELUID. Frits van den Berg werkt tot voor kort eveneens bij de GGD Amsterdam en is nu zelfstandig adviseur. Tjeerd Andringa werkt bij de Rijksuniversiteit Groningen als universitair hoofddocent Auditory Cognition bij de afdeling Kunstmatige Intelligentie.

## INLEIDING

Wie in Nederland een festival wil bezoeken, kan zijn hart ophalen. In 2019 waren er 1.115 festivals in Nederland die zo'n 19,5 miljoen bezoekers verwachten. Amsterdam is de festivalhoofdstad van Nederland met 155 stuks. Rotterdam volgt op afstand met 48 evenementen.

Festivals zijn leuk voor de bezoekers en ze kunnen dat ook zijn voor de omwonenden. Zo werden in Vlaanderen de omwonenden uitgenodigd voor een bezoekje aan Tomorrowland. De omwonenden die gebruik maakten van deze invitatie vertelden voor de camera<sup>1</sup> dat ze op vakantie trots opscheppen dat ze naast Tomorrowland wonen. Er zijn ook omwonenden die minder blij zijn met het festivalterrein in hun buurt of, op sommige plekken in Amsterdam, de meerdere festivalterreinen in de buurt. Dit artikel gaat over de geluidsoverlast van festivals. We gaan daarbij specifiek in op hofleverancier Amsterdam. We eindigen het artikel met een aantal aanbevelingen om het festivalseizoen in 2020 met wat minder klachten en hinder te kunnen vieren.

## EVENEMENTEN EN GELUIDNORMEN

De geluidniveaus in de omgeving van evenementen worden redelijk strak gereguleerd. Voor evenementen gelden gemeentelijke regels op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De APV bevat een algemeen verbod *“op een zodanige wijze toestellen of geluidsapparaten in werking te hebben of handelingen te verrichten dat voor een omwonende of voor de omgeving geluidhinder wordt veroorzaakt”*. Daarvan kan de gemeente ontheffing verlenen. In zo'n ontheffing kan de gemeente nadere regels stellen voor een evenement. Gemeenten die grotere evenementen binnen hun grenzen hebben, maken daarvoor meestal apart evenementenbeleid waarnaar de vergunning kan verwijzen. Veel gemeenten maken gebruik van de Limburgse nota 'evenementen met een luidruchtig karakter'<sup>2</sup> voor het bepalen van de geluidniveaus waarvoor ontheffing wordt gegeven.

Vergunningverlening en regelgeving zijn niet eenduidig, complex en vaak voor meerderlei uitleg vatbaar. Het kenniscentrum InfoMil heeft op de website een pagina<sup>3</sup> waar veel nuttige informatie te vinden is.

## HET AMSTERDAMS EVENEMENTENBELEID

Met de 155 evenementen per jaar is het begrijpelijk dat Amsterdam een uitgebreid evenementenbeleid heeft. Vanwege de

botsende belangen van evenementenliefhebbers en inwoners van de stad heeft de toenmalige burgemeester Eberhard van der Laan het initiatief genomen om belanghebbende partijen bij elkaar te brengen. De insteek daarbij was dat evenementen bij de stad horen en gewenst zijn, maar dat tegelijkertijd bewoners van de stad daar geen onacceptabele en onnodige hinder van mogen ondervinden. Van der Laan heeft zelf niet meer mogen meemaken dat op 1 maart 2018 het nieuwe beleid is vastgesteld. Het kader<sup>4</sup> toont de belangrijkste geluideisen die nu in Amsterdam aan evenementen worden gesteld.

- De geluidbelasting moet zo laag mogelijk zijn door het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT).
- Het geluidniveau op de gevel van omliggende woningen is maximaal 85 dB(C), gemeten over 3 minuten. Er wordt een lagere norm vergund indien uit akoestisch onderzoek blijkt dat minder geluidruimte nodig is.
- Voor niet-muziekevenementen waarbij wel muziek geproduceerd wordt, geldt een grenswaarde van maximaal 75 dB(C).
- Er is drie keer per jaar een uitzondering mogelijk van maximaal 95 dB(C) voor evenementen met een hoog maatschappelijk belang. Twee daarvan worden al ingevuld door Koningsdag en de Pride.
- Voor 66 evenementenlocaties is per locatie het maximum aantal evenementendagen per jaar vastgesteld.
- Het aantal dagen op 48 van deze locaties is beperkt tot maximaal 3 per jaar.
- Tijdens muziekevenementen met meer dan 1.500 bezoekers moet de organisator het geluidniveau in de omgeving continu monitoren. Tevens is een akoestisch onderzoek verplicht.
- Tijdens muziekevenementen met minder dan 1.500 bezoekers moet de organisator het geluidniveau in de omgeving handmatig meten. Tevens is een geluidplan verplicht.
- Organisatoren worden verplicht zich te conformeren aan het Convenant Preventie Gehoorschade Muzieksector (waarbij het geluidniveau bij de Front of House maximaal 100 in plaats van 103 dB(A) mag bedragen voor een verdergaande gehoorbescherming).

Het nieuwe beleid biedt duidelijkheid, leidt tot betere handhaving, tot betere communicatie met omwonenden en waarborgt een goede en snelle klachtenafhandeling. Aan de geluidniveaus worden echter geen al te strenge eisen gesteld. Het in de praktijk verworven 'geluidbeeld' wordt acceptabel geacht. Daardoor zijn de geluidseisen zodanig dat evenementen daar grotendeels al aan voldoen. Wel is er enige aandacht voor basgeluiden: door de begrenzing in dB(C) kunnen die nu niet duidelijk meer toenemen. Maar omdat de norm in het nieuwe beleid eigenlijk het bestaande geluidbeeld accepteerde, werd ook de 'bashinder' feitelijk geaccepteerd.

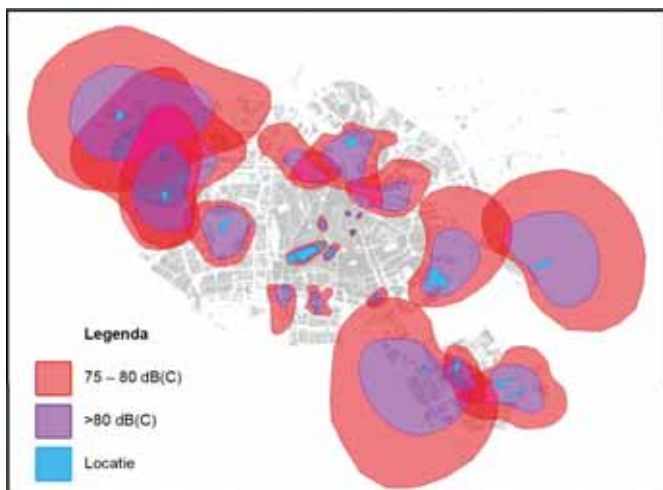
Omwonenden profiteren dus wellicht van meer duidelijkheid, betere handhaving en vaak minder evenementendagen, maar niet van lagere geluidniveaus. Het beleid lijkt er vooral op gericht evene-

menten mogelijk te maken vanuit het idee dat ze bijdragen aan de levendigheid van de stad, waarbij uitwassen (grotendeels) worden bestreden. In Amsterdam gaat de discussie over de gewenste mate van levendigheid, soms heftig, voort: zie bijvoorbeeld het Parool van 8-6-2018 (Minder festivals, strengere regels – toch groeit de weerstand) of Geluidnieuws van 26-4-2019 (Amsterdam onderzoek naar grote hinder festivals).

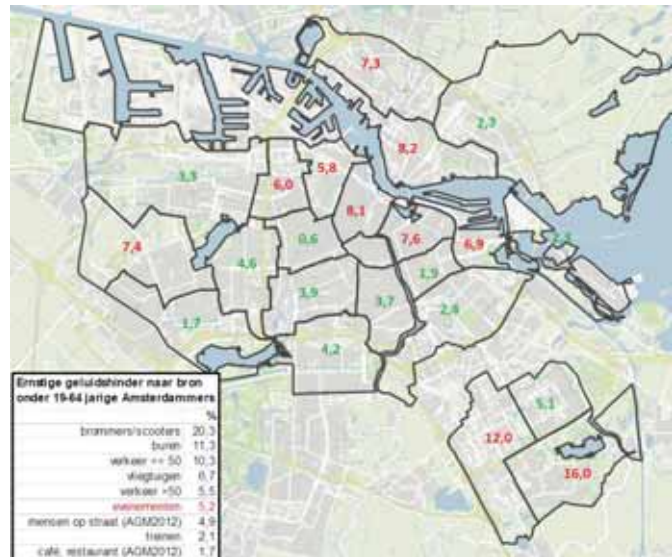
### GELUID EN GELUIDHINDER VAN EVENEMENTEN

Het Geluidburo heeft in 2016 en 2017 onderzoek gedaan voor Amsterdam en onder andere een kaart gemaakt met de geluidbelasting van evenementenlocaties<sup>5</sup> (zie figuur 1). De kaart laat zien dat grote delen van Amsterdam te maken kunnen krijgen met geluidniveaus van meer dan 75 dB(C) op de gevel. In een veel groter gebied is het geluid van evenementen hoorbaar.

Er is nog niet heel veel onderzoek gedaan naar de geluidhinder door evenementen. Het RIVM, aanvankelijk samen met TNO, doet elke vijf jaar (de laatste keer na een iets langere periode) de hinderinventarisatie onder de Nederlandse bevolking, waarbij sinds 1998 ook wordt gevraagd naar hinder en slaapverstoring door massa-evenementen. Het percentage volwassen Nederlanders dat daarvan ernstige hinder ondervindt is 3% en het percentage dat ernstig in de slaap wordt gestoord is in de loop der jaren gestegen van 1 naar 2,8%. Opvallend is dat in 2016 de percentages voor ernstige hinder en ernstige slaapverstoring nagenoeg even hoog zijn, net als bij disco's/horeca (respectievelijk 1,8 en 2%). Bij alle andere bronnen die evenveel of meer slaapverstoring veroorzaken, is het percentage slaapverstoring duidelijk lager dan het percentage ernstig geluidgehinderden (meestal ongeveer de helft van het aantal gehinderden). GGD'en houden om de 4 jaar hun zogenaamde Gezondheidsmonitor waarbij ze in een steekproef een groot aantal zaken over gezondheid navragen bij bewoners, waaronder hinder van geluid. In 2016 zijn daarbij in Amsterdam ook vragen gesteld over geluidhinder van evenementen. 5,2% van de volwassen (19-64 jaar) Amsterdammers gaven aan dat ze in het afgelopen jaar ernstige hinder hadden van het geluid van evenementen. In de stadsdelen Centrum, Noord en Zuidoost (gebieden die goed overeen komen met de gebieden met hoge geluidniveaus in figuur 1) was dat hoger dan gemiddeld, tot boven de 10%, waarmee het daar één van de belangrijkste hinderbronnen was. Figuur 2 geeft dit weer samen met een overzicht van percentages ernstig gehinderden van andere geluidbronnen. Bedenk daarbij dat die andere bronnen over het algemeen elke dag aanwezig zijn, maar evenementen een beperkt aantal dagen per jaar.



FIGUUR 1: BEREKENDE GELUIDNIVEAUS VAN EVENEMENTEN VANAF 75 DB(C) RONDOM EVENEMENTENLOCATIES (BLAUW) IN AMSTERDAM (GRIJS).



FIGUUR 2: PERCENTAGES ERNSTIG GEHINDERDEN DOOR EVENEMENTEN PER STADSGEBIED; IN VERGELIJKING MET STADSGEMIDDELD BOVENGEMIDDELD (ROOD) OF ONDERGEMIDDELD (GROEN)

### GELUIDBELEVING EN STRUCTURELE GELUIDOVERLAST

We beleven geluid allemaal op een andere manier. Daarom is het ook niet mogelijk om beleid en maatregelen geheel te vangen in dB(A)'s of d(B)C's. De geluidbeleving van mensen wordt door veel meer factoren bepaald dan door het geluidniveau. Geluidbeleving en het geven van betekenis daaraan gaan hand in hand. De meeste geluiden negeren we. Dat houdt in dat de eerste stadia van de auditieve verwerking vaststellen dat een geluid veilig genegeerd kan worden. Ontspannende geluiden zijn geruststellend omdat ze vertellen dat alles normaal en veilig is en deze kunnen we het gemakkelijkst negeren. Festivalgeluiden zijn voor de buurt niet zo geruststellend en zeker niet normaal. Het kost dan ook wat meer moeite om ze te negeren. En dat is vermoeiend. Zelfs omwonenden die zeggen geen last te hebben van het evenement zijn waarschijnlijk na een aantal uren wat vermoeider dan normaal. De vermoeidheid maakt het negeren van (evenementen)geluiden steeds moeilijker en daardoor wordt het evenement langzamerhand storender. We worden dan steeds vaker gedwongen om naar het geluid te luisteren en zo kunnen we even niet onze eigen gedachten denken of van de zelfgekozen muziek genieten. Even is dat niet zo erg, maar des te langer we gestoord worden, des te geïrriteerder we worden.

De combinatie van negatieve emoties en het luisteren naar het geluid (dat we eigenlijk niet willen horen) heeft het vervelende effect dat het deel van de hersenen dat het geluid zou moeten negeren nu juist concludeert dat het geluid belangrijk is: de bijbehorende emotie is immers hoog. Des te langer je boos luistert naar de geluiden die je niet wilt horen, des te moeilijker het wordt om het geluid in de toekomst te negeren. Zo wordt je steeds gevoeliger voor een bepaalde geluidbron. Mensen met structureel geluidsoverlast kunnen de bron die ze liever niet willen horen minder gemakkelijk negeren dan mensen die er geen structureel geluidsoverlast van ervaren.

Uit belevingsonderzoek van SoundAppraisal blijkt dat klachten bij evenementen vaak gaan over de op grote afstand hoorbare bassen. De "bonkende bassen" dringen ongeraagd de woning in en zijn nog moeilijker te negeren dan de rest van het geluid. Dat komt mede door een verschijnsel met de naam "entrainment". Wanneer je naast elkaar loopt ga je gemakkelijk bij elkaar in de pas lopen. Iets dergelijks treedt op bij hoorbare bassen: op het festival danst men op het ritme van de bassen. Buiten het festival moet je nu niet alleen het basgeluid onderdrukken (negeren),





## dancefestival niet uitbreiden... ...maar verplaatsen naar industrieterrein

maar ook de onbewuste neiging om mee te bewegen. En dat is dubbel vermoedend: vooral 's avonds en zeker 's nachts. Een festival met veel bassen heeft daardoor overal waar de bassen hoorbaar zijn een grote impact op de kwaliteit van de rust.

### ADVIEZEN VOOR EVENEMENTENBELEID MET MINDER GELUIDHINDER

In 2020 zijn er misschien wel nog meer evenementen dan dit jaar. Er is alle reden om de geluidhinder verder te beperken zodat in de balans van de stad bewoners meer meetellen. We doen daarvoor de volgende aanbevelingen:

- De aangekondigde evenementtijden strak aanhouden.
- Bastonen rond de 50 Hz beperken
- Evenementen stoppen om 23.00 uur. Bij een langdurend evenement heeft 22.00 uur de voorkeur.
- Er zijn rusttijden: als het evenement langer dan 4 uur duurt, een (aangekondigde) rustpauze van (bijvoorbeeld) een uur. Ook goed voor de deelnemers!

- Plan de bonkende bassen: gun de wijde omgeving regelmatig (aangekondigde) rust om te herstellen van bonkende bassen.
- Er is voor omwonenden gelegenheid om tijdens een evenement niet te ver van huis naar een plek met rust te gaan. Liefst zou er tenminste één nabij een park moeten zijn waar men heen kan.
- Als kwetsbare bewoners thuis of in de buurt niet kunnen ontsnappen aan het lawaai, moet hen gelegenheid worden geboden elders te verblijven. Dit kan op medisch advies.

### NOTEN

1. (<https://nos.nl/video/2295034-omwonenden-bekijken-tomorrowland-boenke-boenke-muziek.html>)
2. [https://www.infomil.nl/publish/pages/59461/nota\\_evenementen\\_met\\_ee\\_luidruchtig\\_karakter.pdf](https://www.infomil.nl/publish/pages/59461/nota_evenementen_met_ee_luidruchtig_karakter.pdf)
3. <https://www.infomil.nl/onderwerpen/geluid/functionies/evenementen-0/>
4. <https://geluidburo.nl/evenementenbeleid-amsterdam> en [https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/906328/beleidregel\\_geluid\\_bij\\_evenementen\\_2018.pdf](https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/906328/beleidregel_geluid_bij_evenementen_2018.pdf)
5. <https://geluidburo.nl/evenementenbeleid-amsterdam/>